

HANDLINGSPLAN MOT MOBBING

SAND SKOLE august 2015

På Sand skole aksepterer vi ingen form for mobbing

”Du skal ikke tåle så inderlig vel den urett som ikke rammer deg selv.”

Arnulf Øverland

Hva er mobbing?

Vi oppfatter det som mobbing når en person eller en gruppe blir plaget gjentatte ganger, og dette skjer over en viss tid. Mobbing forutsetter et ujevnt styrkeforhold mellom plager og offer. Det kan være fysisk eller psykisk plaging, verbal og digital mobbing. Med digital mobbing forstås mobbing via telefon og sosiale medier.

Skolens mål:

1. Skolen skal gjennom forebyggende tiltak forhindre at elevene blir utsatt for mobbing.
2. Skolens rutiner skal avdekke om mobbing foregår både på skolen og på skoleveien.
3. Skolen skal ha dokumenterbare rutiner for oppfølging av både mobbeoffer og mobber.
4. Skolens rutiner skal sikre god dokumentasjon og godt samarbeid med foreldrene.

Tiltak:

Skolens arbeid mot mobbing bygger på disse fire prinsippene:

1. Forebygging
2. Avdekking
3. Problemløsning
4. Oppfølging

1. FOREBYGGING

Jfr. Opplæringsloven § 9a.

Skolens beredskap mot mobbing må også inneholde forebyggende tiltak. Dette er tiltak som fremmer godt læringsmiljø der relasjoner mellom personer beskytter mot mobbing. Dette innbefatter rutiner, arbeidsmåter, kunnskaper og holdninger. Selv om det er de voksnes ansvar å utvikle slike miljøer, må også elevene trekkes med. For å kunne gjøre dette, må det ligge felles forståelser i bunn og tiltak som skal omfatte hele skolen, og som MÅ gjennomføres. Det er derfor viktig at elevene tidlig får grunnleggende kompetanse både når det gjelder sosial og praktisk handlingskompetanse.

Klassetrinn/gruppe

- Årlig gjennomgang av ordensreglementet, med særlig vekt på omgangs- og tiltaleformer.
- Retningslinjer for bruk av fellesrom, klasserom og uteareal.
- Hver klasse/gruppe skal utarbeide egen miljøplan/trivselsplan i august. Leveres rektor.

Tydelige voksenpersoner:

- Lærer må være konsekvent og forutsigbar i forhold til grenser
- Lærer må vise empati, vise respekt og omsorg og ta eleven på alvor
- Lærer må ha god struktur og orden både på opplegg og klasserom.
- Lærer må jobbe målrettet og systematisk med klassemiljø ved hjelp av for eksempel klasseråd, Zippys venner, Art, Bry dæ, MOT, Ditt valg, Du bestemmer (dubestemmer.no) Steg for Steg etc.

Inspeksjon:

I alle friminutt skal det være minst 4 lærere som går inspeksjon. De skal være aktive og oppsøke situasjoner og steder der mobbing kan foregå. Inspiserende lærer skal **se** og **lytte** til elevene. De som har inspeksjon, må gjerne være med i lek eller hjelpe til å organisere lek i friminuttene.

Det iverksettes ekstra tiltak/ inspeksjon ved behov (tilsyn av enkeltelever/ grupper og tilsyn av ”utsatte” områder). Skolens ledelse er ansvarlig for at ordninga fungerer.

Voksne ved skolen

Alle elever har flere voksne å snakke med på skolen. Ved Sand skole kan elevene ta kontakt med kontaktlærer, faglærere, assistenter, helsesøster, kontorpersonale, vaktmester, renholdere, rådgiver/sosiallærer og rektor. Rektor har et overordna ansvar i mobbesaker. Ved klage har rektor ansvar for å opprette enkeltvedtak.

Alle tilsatte på skolen har i følge opplæringslovens § 9a aktivitetsplikt.

Aktivitetsplikten er tredelt:

- Plikt til å undersøke
- Plikt til å varsle
- Plikt til å gripe inn

Relasjon lærer/ skole og foresatte:

Relasjonen mellom lærer og den enkelte foresatte må bygge på respekt, tillit og samarbeidsvilje. Dette betyr i praksis at lærer og foresatte trekker i samme retning, og har ønske om å jobbe for elevens beste.

2. AVDEKKE MOBBING

Fra tid til annen vil det oppstå situasjoner på skolen, som det er grunn til å se nærmere på. For skolen er det et mål at mobbing som foregår på skolen og på skoleveien skal bli avdekket.

Skolen er gjennom Opplæringsloven pålagt å arbeide aktivt for å avdekke mobbing og finne løsning på problemet.

Mulige faresignal / kjennetegn på mobbing.

- Økende fravær fra skolen / kroppsøving.
- Vondt i magen / hodet spesielt om morgenen / mange meldinger om fravær.
- Få venner, går / står ofte alene.
- Engstelige, trege til å forlate klasserommet i friminuttene / søker kontakt med lærer.
- Humørsvingninger / tar lett til tårer / aggressiv ved konflikter.
- Søker yngre venner.
- Ofte deprimert.
- Mister/ødelegger gjenstander/penger/klær.
- Plutselig faglig tilbakegang.
- Atferdsendring

Mål: Mobbing som foregår på skolen skal bli avdekket

For å sikre at mobbing avdekkes, skal skolen skape arenaer der det er trygt å melde fra om mobbing. Mobbing skal være et årlig tema i flere sammenhenger. Viser til skolens årshjul for § 9-a.

- på klasseforeldremøter
- Fau/Su/Smu/Elevråd
- Personalmøter
- på de faste elevsamtalene
- i utviklingssamtalene med elever og foresatte

Faste tiltak i løpet av et år:

Tiltak - høst	Ansvarlig
Trivselsundersøkelse	Teamene
Det store foreldrerådsmøtet tidlig på høsten – her skal skole/ hjem kunne diskutere problematikken.	Rektor/ Fau- leder/ Samarbeidsutvalget
SFO- foreldremøte tidlig på høsten. Temaet tas opp og diskuteres.	SFO- leder
Klasseforeldremøtene – her legges resultatene fra trivselsundersøkelsen fram for foreldrene og diskuteres.	Kontaktlærere
Faste elevsamtaler / loggbok	Kontaktlærere
Utviklingssamtaler - her skal blant annet samtale om mobbing foregå. Referat legges i elevmappa i ephorte.	Kontaktlærere/ eventuelt faglærere
Tiltak - vår	Ansvarlig
Trivselsundersøkelse	Teamene
Faste elevsamtaler / loggbok.	Kontaktlærere
Utviklingssamtaler - her skal blant annet samtale om mobbing foregå. Referat legges i elevmappa i ephorte.	Kontaktlærere/ eventuelt faglærere

Hva gjør vi ved mistanke om mobbing?

Prosedyre når mistanke om mobbing er til stede:

- Hvis noen får mistanke om mobbing, må det rapporteres til kontaktlærer/ SFO- leder.
- Kontaktlærer rapporterer til skolens ledelse.
- Skolens ledelse/kontaktlærer/Sfo-leder informerer personalet.
- En av inspiserende lærere får ansvaret for å observere vedkommende elev/ ute og rapportere **skriftlig** til kontaktlærer.
- Kontaktlærer/ SFO-leder gjennomfører samtale med antatt mobbeoffer. Legges opp som elevsamtale.

3. PROBLEMLØSNING

Skolens fellesstrategi skal sikre at elever, lærere eller foresatte som tar opp en mobbesak, vet at den blir behandlet etter retningslinjer man har blitt enige om.

Skolens prosedyre ved en mobbesak er:

1. Sikre faktainformasjon
2. Samtale med mobbeoffer
3. Samtale med mobber(e) og mobbeoffer hver for seg.
4. Samtale med mobber(e) og mobbeoffer samlet
5. Samtale med mobbeofferets foresatte
6. Samtale og møte med mobbernes foresatte
7. Møte mellom mobbere og mobbeoffer
8. Oppfølgingssamtaler med mobbeofferet
9. Oppfølgingssamtaler med mobber(e) så lenge problemet vedvarer
10. Skolens ordensreglement åpner for midlertidig eller permanent bytte av skole for mobberen hvis situasjonen ikke bedrer seg.

Hver enkelt sak kan være så forskjellig, at det er viktig å bruke skjønn når en bestemmer rekkefølgen på samtalen og hvordan partene bringes sammen. Overordnede prinsipper i elevsamtalene er at en støtter mobbeofferet og stiller krav til mobber(e) uten å forhandle med dem.

Ansvarskjede ved mobbing:

- Hovedansvarlig for problemløsning er kontaktlærerne til de involverte elevene. Disse må sammen planlegge og gjennomføre møtene.

- Dersom mobbingen også foregår på SFO, skal SFO-leder delta i prosessen.
- Rådgiver/ sosiallærer har et overordna ansvar til å påse at problemet blir behandlet på en forsvarlig måte. Rådgiver kan også snakke med de involverte, samt delta på møter.
- Skolens ledelse skal holdes informert skriftlig når en mobbesak er under utredning og underveis i problemløsningsfasen.
- Rektor har ansvar for å omdisponere ressurser dersom dette er nødvendig for å følge vedtatte prosedyrer for problemløsning.
- Dokumentasjon i alle ledd. (legges i ephorte)

Eksterne instanser som kan trekkes inn:

- Helsesøster
- PPT
- Psykisk helse
- Barnevernet
- BUP
- Politiet

Arbeid i forhold til elevene i etterkant av en mobbesak

Dersom problemet ikke er løst etter at skolen har tatt affære og alle forannevnte tiltak er prøvd ut, må skolen fortsette å jobbe strategisk og målrettet i forhold til de ulike partene: mobbeofferet, mobberne og tilskuerne. Mobbinga skal stoppes, men det er samtidig viktig å følge de involverte partene på en god måte. Mobbeofferet skal bli tatt vare på, men det er også viktig at mobberen som person skal behandles på en respektfull måte hele veien. Denne oppfølgingen skal foregå i tett samarbeid med foresatte.

Partene	Prosedyre for videre arbeid	Ansvar
Mobbeofferet	Eleven følges opp og sees av de voksne på skolen. Eleven skal vite seg ivare tatt på en god og trygg måte. Samtaler ved behov.	Kontaktlærer/ SFO- leder/ sosiallærer
Mobber(e)	<p>Dersom gruppa av mobbere ikke følger opp de avtalene som er inngått, skal kontaktlæreren igjen forholde seg til den enkelte elev i gruppa. Hver enkelt holdes individuelt ansvarlig og de foresatte involveres. Dersom mobbinga fortsetter, må det føre til reaksjoner overfor mobber(e).</p> <p>Forslag til reaksjoner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atferden til mobberen offentliggjøres og diskuteres i klassemøte. • Mobberen får møte mobbeofferets foresatte sammen med læreren.. • Mobberen må følge inspiserende lærer i friminuttene. • Mobberen må sitte alene sammen med voksen på høvelig rom i friminuttene. • Mobberen må oppholde seg i en bestemt sone ute i friminuttene/eventuelt forskyve friminuttene. • En eller flere av mobberne kan måtte skifte klasse for en periode, men de flyttes ikke til samme trinn/gruppe. • En eller flere av mobberne kan måtte bytte skole for en kortere eller lengre periode. <p>I hver enkelt sak er det viktig å velge tiltak/konsekvens som som står i forhold til forseelsen. Tiltak/konsekvens varsles den enkelte elev, og gjøres ikke i gruppe, da fellesreaksjoner kan sveise denne gruppa sammen på en negativ måte.</p>	Kontaktlærer/ SFO- leder rektor

Tilskuere/ andre elever/ klassen	<ul style="list-style-type: none"> • Må gjennom samtaler gjøres oppmerksom på det ansvaret de har. • Det kan være aktuelt å mobilisere pålitelige og omsorgsfulle elever i klassen for å gi mobbeofferet støtte. • Oppfordre andre elever i klassen til å vise mobbeofferet vennskap. <p>Når det skal vurderes om en mobbesak bør tas opp i samlet klasse, er det nødvendig å ta hensyn til hvordan klassen fungerer generelt.</p>	Kontaktlærer og eventuelt andre involverte i saken
Klasse-foreldremøte	Dersom en konkret mobbesak tas opp på klasseforeldremøte, må mobbeofferet selv og hans/ hennes foresatte ha godkjent dette, og måten dette skal framlegges på. Metoden kan egne seg dersom mobbingen utføres av mange.	Kontaktlærer, rådgiver, rektor, eventuelt PPT eller helsesøster

4. OPPFØLGING

Det skal arbeides med saken til mobbinga har tatt slutt, og skolen følger opp både mobber(e) og mobbeofferet med ulike tiltak både på individ- og klassenivå. Dersom andre tiltak ikke virker, har skolen hjemmel for å fatte vedtak om flytting av mobber(e) til en annen skole. (§8 -1 i opplæringsloven)

Skolens arbeid med å forebygge, avdekke og stoppe mobbing skal foregå kontinuerlig.

Problemløsning på individnivå, samt etterarbeid etter en mobbesak kan avdekke svakheter i systemet som bør endres for å virke forebyggende. Det er derfor viktig at enhver mobbesak avsluttes med en evaluering der ledelsen sammen med de aktuelle parter drøfter hva en i organisasjonen kan lære av denne saken med tanke på videre forebygging.